



Державна податкова служба України
Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Чи повинен платник податку на прибуток здійснити одночасно коригування фінансового результату до оподаткування на дві податкові різниці при списанні (процесні) грошової та/або товарної дебіторської заборгованості?

Підготовлено до друку
ГУ ДПС у Тернопільській області
червень – 2024, наклад 50 прим.



Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Відповідно до абзацу першого п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями ПКУ.

Порядок коригування фінансового результату на різниці, що виникають при формуванні резерву сумнівних боргів або резерву очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів), у тому числі при списанні дебіторської заборгованості визначено у п. 139.2 ст. 139 ПКУ.

Відповідно до п.п. 139.2.1 п. 139.2 ст. 139 ПКУ фінансовий результат до оподаткування збільшується:

на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів) відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів або понад резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів).

Згідно з п.п. 139.2.2 п. 139.2 ст. 139 ПКУ фінансовий результат до оподаткування зменшується:

на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів)), що відповідає ознакам, визначеним п.п. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 ПКУ.

Положення абзаців другого і третього п.п. 139.2.2 п. 139.2 ст. 139 ПКУ не застосовуються державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відс. акцій (часток) належать державі, облікова політика яких у частині визначення методів обчислення величини резерву сумнівних боргів (резерву очікуваних кредитних збитків) та способу визначення коефіцієнта сумнівності не погоджена з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до законодавства.

Ознаки безнадійної заборгованості для цілей застосування положень ПКУ визначено п.п. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 ПКУ.

Слід зазначити, що положення ПКУ не містять розмежування понять товарної та грошової дебіторської заборгованості, а формування резервів сумнівних боргів здійснюється відповідно до правил бухгалтерського обліку.

Отже, при списанні (прощенні) дебіторської заборгованості, яка відповідає/не відповідає ознакам, визначеним п.п. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 ПКУ, щодо якої створено/не створено резерв сумнівних боргів, фінансовий результат до оподаткування підлягає коригуванню згідно з вимогами положень п. 139.2 ст. 139 ПКУ.

Відповідно до п.п. 14.1.257 п. 14.1 ст. 14 ПКУ фінансова допомога – фінансова допомога, надана на безповоротній або поворотній основі.

Безповоротна фінансова допомога – це:

сума коштів, передана платнику податків згідно з договорами дарування, іншими подібними договорами або без укладення таких договорів;



Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

сума безнадійної заборгованості, відшкодована кредитором позичальником після списання такої безнадійної заборгованості;

сума заборгованості одного платника податків перед іншим платником податків, що не стягнута після закінчення строку позовної давності;

основна сума кредиту або депозиту, що надані платнику податків без встановлення строків повернення такої основної суми, за винятком кредитів, наданих під безстрокові облігації, та депозитів до запитання у банківських установах, а також сума процентів, нарахованих на таку основну суму, але не сплачених (списаних).

Поворотна фінансова допомога – сума коштів, що надійшла платнику податків у користування за договором, який не передбачає нарахування процентів або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами, та є обов'язковою до повернення.

Різниця, які виникають при здійсненні фінансових операцій, визначаються згідно з вимогами ст. 140 ПКУ.

Згідно з абзацом першим п.п. 140.5.10 п. 140.5 ст. 140 ПКУ фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму перерахованої безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) особам, що не є платниками податку (крім фізичних осіб, які є платниками податку на доходи фізичних осіб), платникам податку, які є пов'язаними особами (у разі якщо отримувачем фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) задекларовано від'ємне значення об'єкта оподаткування за податковий (звітний) рік, що передуює року, в якому отримано таку безповоротну фінансову допомогу (безоплатно надані товари, роботи, послуги), за умови що така допомога була врахована у складі витрат при визначенні фінансового результату до оподаткування), та платникам податку, які оподатковуються за ставкою 0 відс. відповідно до п. 44 підрозд. 4 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, крім безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг), перерахованої неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг, для яких застосовується положення п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 ПКУ.

Отже, якщо поворотна фінансова допомога не була повернута та надавачем такої допомоги – платником податку на прибуток прийнято рішення про її прощення, така поворотна допомога набуває статусу безповоротної, і на суму прощеної допомоги підлягає збільшенню фінансовий результат до оподаткування у випадках визначених п.п. 140.5.10 п. 140.5 ст. 140 ПКУ у звітному періоді, коли прийнято рішення про таке прощення.

Водночас діючими положеннями ПКУ не передбачено коригування фінансового результату до оподаткування на суму безповоротної фінансової допомоги, наданої іншому платнику податку на прибуток на загальних підставах, який не є пов'язаною особою, якою задекларовано від'ємне значення об'єкта оподаткування за попередній податковий (звітний) рік і такий платник не оподатковується за ставкою 0 відс. відповідно до п. 44 підрозд. 4 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ. Такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку.

Гарячі лінії ГУ ДПС у Тернопільській області: <https://tr.tax.gov.ua/anonsi-ark/30680.html>

Чат-бот ДПС «StopViolationBot» t.me/StopOverpriceBot

Мобільний застосунок «Моя податкова»

Android <https://play.google.com/store/apps/details?id=my.tax.gov.ua>

iOS <https://t1p.de/lgu5a>

Для оперативної комунікації з інститутами громадянського суспільства в органах ДПС діє комунікаційна податкова платформа: tr.ikc@tax.gov.ua

Підпишись на телеграм канал t.me/tax_gov_ua